

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Dulin Zsolt (címe) ügyvéd által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek a dr. Pink Marianna (címe) ügyvéd által képviselt I.rendű alperes neve (I.rendű alperes címe) I. rendű és II.rendű alperes neve (II.rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében - a Fővárosi Törvényszék 2013. május 3. napján kelt 22.P.22.098/2012/8. számú kijavító végzésével kijavított - a Fővárosi Törvényszék 2013. április 16. napján kelt 22.P.22.098/2012/7. számú ítélete ellen a felperes részéről 9. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatja, és megállapítja, hogy az alperesek azzal is megsértették a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát, miszerint bebizonyosodott, hogy az ... kirekesztő ideológiák hirdetője és gyakorlója.

Az alpereseket a további jogsértéstől eltiltja.

Ezt meghaladóan a per főtárgya, valamint a kereseti illeték vonatkozásában az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az I-II. rendű alpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 100.000 (Százezer) forint + áfa együttes kereseti és fellebbezési költséget.

A le nem rótt 160.000 (Százhatvanezer) forint fellebbezési illetékből 48.000 (Negyvennyolcezer) forintot az I. rendű alperes, 112.000 (Száztizenkétezer) forintot a felperes köteles a Magyar Államnak külön felhívásra megfizetni.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperesek a ... napján

kiadott - az ... honlapján és több más internetes portálon megjelent - sajtóközleményben megsértették a jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát az alábbi valótlan állításokkal:

1. „Bebizonyosodott: nem hiába aggódott a szakma és a közvélemény. Az ... az lesz, aminek szánták: kirekesztő ideológiák hirdetője és gyakorlója.”
2. „A nézőtérén a ...kal, a társulatban meg lehetőleg senkivel, aki másképp gondolkodik.”
3. „A színházban nincs helye annak, aki nem a színházvezetés pályázatából kibontakozó veszélyes politikai ideológiák képviselője.”
4. „Nyilvánvaló politikai diszkrimináció alapján bocsátották el például ...t”... „... naplójából ki is derül, hogy ... szerint csak az dolgozhat a társulatban, aki hisz Istenben, méghozzá úgy, ahogy azt a színházvezetés elvárja.”

Másodlagos kereseti kérelme szerint arra az esetre, ha a bíróság nem állapítaná meg a jóhírnév megsértését, a becsület megsértésének megállapítását kérte. Kérte továbbá az alperesek kötelezését a jogsértés abbahagyására, eltiltásukat a további jogsértéstől, elégtételadásként kötelezésüket bocsánatkérést tartalmazó sajtóközlemény kiadására, valamint marasztalásukat 5.000.000 forint összegű nem vagyoni kártérítés és annak a ... napjától számított törvényes mértékű késedelmi kamatai megfizetésében.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték, vitatva annak jogalapját és a kártérítési követelés összecszerűségét.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperesek a felperes jóhírnevét megsértették a ...-án megjelent közleményükben, annak valótlan híresztelésével, hogy ... színművészt politikai diszkrimináció miatt bocsátották volna el, hogy ... szerint csak az dolgozhat a társulatban, aki hisz Istenben.

Kötelezte az alpereseket, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követő 15 napon belül „...” közleményben tegyék közzé az ítéleti megállapítást, bocsánatkérésüket is kifejezve.

Ezt meghaladóan keresetet elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alpereseknek egyetemlegesen 200.000 forint + áfa, összesen 254.000 forint ügyvédi munkadíjat, 15 napon belül.

Megállapította, hogy a le nem rótt 300.000 forint illetékből a felperes 264.000 forint, míg az I. rendű alperes 36.000 forint illetéket köteles az államnak külön felhívásra megfizetni.

Ítéletének indokolásában a Ptk. 75. § (1) bekezdésében, a Ptk. 76. §-ában, a Ptk. 78. § (1)-(2) bekezdésében és a Ptk. 84. § (1) bekezdésében foglalt szabályokra hivatkozott. Tényállását a becsatolt iratok, a felek nyilatkozatai, valamint ..., ... és ... tanúk vallomása alapján állapította meg.

Kifejtette, hogy a perbeli esetben nem volt figyelmen kívül hagyható a felperes által sérelmezett közlemény megjelentetésének módja. Az ún. ... közlemény a civil szervezetek rendelkezésére álló felület, amely elősegíti működésüket, jogaik megfelelő gyakorlását. A pártok is ennek segítségével tudnak nagyobb tömegeket

elérni, velük közölni álláspontjukat, nézeteiket, a társadalom tagjait széles körben érintő véleményüket. Megállapította, hogy nem volt vitás az, miszerint a felperes által üzemeltetett színház igazgatói pályázata, a nyertes személye széleskörű társadalmi vitát váltott ki. Ezen vita egyik részét képezte az alperesi közlemény megtétele. Ebből következik, hogy alapvetően egy társadalmi vitában történt véleménynyilvánítás az alperesek részéről, ami még nem zárja ki azt, hogy a közleménynek legyen tényállítási része is.

A PK 12. számú állásfoglalás alapján rögzítette, hogy a sérelmes közléseket nem önmagukban, hanem a teljes szövegkörnyezet figyelembevételével kell megítélni, mégpedig az azt olvasó átlagember értelmezése alapján. Ezt szem előtt tartva állapította meg, hogy a felperes által sérelmezett első részlet egyértelműen az alperesek véleményét tükrözi abban a kérdésben, hogy az új vezetés az alperesi vélekedés szerint milyen irányt szab a jövőben a felperesi színháznak, ezzel összefüggésben - megítélése szerint - kikből áll majd a felperes közönsége, milyen társulattal kíván a továbbiakban dolgozni. Miután ez olyan értékítéletet tartalmazó közlés, amely a vezetői kinevezés, a nyertes pályázatban foglaltak ismeretén alapult, nem alapoz meg személyiségi jogvédelmet, hírnévrontást még abban az esetben sem, ha a felperes vagy a színházba járó közönség egy része nem ért egyet ezen állásponttal. Ugyanez vonatkozik arra a közlésre is, hogy kik lesznek a színház tagjai.

Az elsőfokú bíróság tényállításként értékelte a ... elbocsátására vonatkozó közlést, amelynek valóságtartalmát az alperesek a perben nem tudták bizonyítani. Nem tartotta alaposnak az alperesek azon hivatkozását, miszerint ... a felperesi igazgatóval lefolytatott, a nyugdíjazására, határozatlan idejű szerződésére és az egyedi szerepekre szóló szerződések megkötésére vonatkozó beszélgetését az elbocsátásaként értelmezte és pusztán pontatlanul fogalmazott, amikor elbocsátásról írt a közleményében. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a közlés megítélésekor ugyanis nem a tanú vélekedéséből, hanem az olvasó értelmezéséből kell kiindulni, az átlagolvasó értelmezésében pedig az elbocsátás egyértelműen a munkaviszony azonnali megszüntetését jelenti, amiről jelen esetben nem volt szó. Az alperesek által csatolt ... közleményben szereplő, ... nyilatkozata pedig azt támasztja alá, hogy a későbbiek során éppen a tanú által közzétett internetes naplóban írtak miatt nem kívántak vele tovább dolgozni, tehát a közleményben írt indok sem állta meg a helyét.

A ...re vonatkozó közlés tekintetében az elsőfokú bíróság a felperes keresetösségi jogát megállapíthatónak találta, miután - bár a munkáltatói jogokat személy szerint ... gyakorolja, de munkaviszonyban a színészek a felperessel állnak - az igazgatón keresztül kerül sor a munkáltató döntésének a közlésére. Miután e körben is tényállítás történt, ugyancsak az alpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy a sérelmezett közlés az igazgatótól akár szó szerint, akár tartalmilag megegyezően elhangzott, az erre vonatkozó bizonyítás azonban nem vezetett eredményre. Az egyetlen bizonyíték ... tanú internetes naplója, amelyben leírtakat a tanú vallomásaiban megerősítette, más alkalmakkor azonban a hitbéli meggyőződése, illetve a színház ebbéli elvárása nem került szóba, így a tanúvallomást a valóság bizonyításaként az elsőfokú bíróság önmagában, egyéb bizonyítékok hiányában nem fogadta el.

Az elsőfokú bíróság a perbeli esetben nyilvánvalóan sértőnek tartotta azt, ha egy munkáltatóról azt állítják, hogy jogszabálysértő módon jár el munkavállalójával szemben, mindez indokolta a rendelkező rész szerinti megállapítást.

A becsületsértésre hivatkozással előterjesztett másodlagos kereseti kérelmet alaptalannak találta, figyelemmel arra, hogy a felperes jogi személy, ami kizárja azt, hogy becsületsértés alanya legyen, a becsület és az emberi méltóság csak a természetes személyéhez köthető személyiségi jog.

Az objektív jogkövetkezmények közül az elégtételadásként előterjesztett kereseti kérelmet tartotta alaposnak. Eltiltásra okot nem látott, miután a felperes nem hivatkozott arra, hogy az alperesek többször, hasonló módon követtek volna el vele szemben jogsértést. Az, hogy a közleményt több sajtószerv is átvette, az alpereseknek nem felróható, ezen közlések miatt a felperes helyreigazítások formájában elégtételt kapott.

Nem találta megalapozottnak a nem vagyoni kártérítés iránti igényt, miután a becsatolt okirati bizonyítékok és a tanúvallomások értékelése alapján arra a meggyőződésre jutott, hogy a felperes nem tudott olyan hitelvesztést bizonyítani, ami a nem vagyoni kárigényt megalapozta volna. A felperes működése tárgyában kialakult széleskörű társadalmi megnyilvánulásokra figyelemmel nem látott lehetőséget arra sem, hogy kizárólag az alperesi magatartással okozati összefüggésben bekövetkezett nem vagyoni hátrány köztudomású tényként értékelhető legyen.

A perköltségviselés tárgyában a Pp. 81. § (1) bekezdése és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján határozott, figyelemmel a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésében és az Itv. 5. § (1) bekezdés d) pontjában foglaltakra.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az első fokú határozat megváltoztatását kérte akként, hogy a másodfokú bíróság hozzon a teljes keresetének helyt adó döntést, továbbá a pernyertesség megállapítására vonatkozó rendelkezést változtassa meg és ennek megfelelően az alperest a teljes perköltség és illeték megfizetésére kötelezze. Másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását indítványozta.

Fellebbezési álláspontja szerint a kereset tárgyát képező közlemény nem a hivatkozott pályázat értékelésére született, és nem társadalmi vitában, hanem ... naplóbejegyzése okán. Nem tekinthető véleménynyilvánításnak, miután tényként állították, híresztelték a közleményben közöltekről azt, hogy „bebizonyosodott”. A PK 12. számú állásfoglalás alapján a teljes szöveg vizsgálatára kell, hogy sor kerüljön, az átlagolvasó értelmezésében. Ennek ellenére az elsőfokú bíróság a közleményt ketté osztotta, annak első részét, miszerint az új vezetés milyen irányt szab a jövőben a felperesi színháznak véleményként értelmezte. Azonban a közlemény egyetlen többszörösen összetett mondatból áll, amelynek egyetlen állítása, hogy „bebizonyosodott”. A többi almondat arról szól, hogy mi bizonyosodott be és miért, tehát már ennek okán sem lehet szétválasztani az egyes részeket. Ekként az első részlet feltevésének alapjára helytelenül következtetett az elsőfokú

bíróság. Nem a vezetői kinevezés, pályázat kizárólagos bírálata, értékítélete az, hogy kirekesztő ideológiák terjesztőjének tekintik az alperesek a felperesi színházat, hanem az állítás egy része. A szöveggörnyezet egészében történő vizsgálata alapján látható, hogy arról szól az állítás, miszerint bebizonyosodott az, hogy kirekesztő ideológiákat képvisel és hirdet a színház, mert ...t is politikai diszkrimináció alapján bocsátotta el és csak az lehet a társulat tagja, aki hisz Istenben. Éppen az alperesek által citált sajtóközlemények igazolják, hogy bizonyítékként értékeli az ember, ha közéleti személyek valakiről valamit írnak. Az alperesek állításuk, híresztelésük valóságtartalmát nem tudták bizonyítani. Az elsőfokú bíróság annak ellenére nem az egész szöveget vizsgálta, hanem azt részenként értékelte, hogy azok egy állítási töről fakadtak.

Nem osztotta az elsőfokú bíróság azon nézőpontját, miszerint a jogi személyiség kizárja azt, hogy a jogi személy becsületsértés alanya legyen, miután a becsület a személy társadalmi megítélése és jogi személyeknek is lehet társadalmi megbecsültségük.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az eltiltásra nem talált okot, holott az eltiltásnak nem előfeltétele az, hogy a jogsértő ismétlődően kövesse el a jogsértést, hanem ezen jogintézmény arra szolgál, hogy ha alappal lehet tartani a kifogásolt magatartás megismétlésétől, akkor a jogsértést megelőzze. Ezért kérte ezen objektív jogkövetkezmény alkalmazását, hogy máskor ne kerülhessen sor arra, hogy valótlán, alaptalan állításokból vonjanak le az alperesek téves következtetéseket, azokat nagy nyilvánosság előtt közölve. Álláspontja szerint a vezetőváltás körül kialakult politikai vitára figyelemmel tartani lehet attól, hogy az alperesek a tudomásukra jutott megalapozatlan, nem vizsgált újabb hírekre hasonlóan reagálnak.

Tévesnek tartotta az elsőfokú bíróságnak a nem vagyoni kárigény körében meghozott elutasító döntését is. Vélekedése szerint ... tanúvallomását tévesen értelmezte az elsőfokú bíróság. Nem indokolta meg azt, hogy ... a február 21-én érkezett levelét miért tekinti korábbinak, mint a tárgybéli közleményt, ezen feltevést semmi nem alapozta meg. A ...-darab felhasználási szerződés tárgykörében a számok magukért beszélnek, valamint az a tény is, hogy a jogörökös először teljesen elzárkózott a felhasználási engedély megadásától, csak a felperes és ... közbenjárásának köszönhetően sikerült megállapodni. Nem vette figyelembe az elsőfokú bíróság azt sem, hogy számos internetes portálon sor került az alperesi közlemény továbbítására, a sajtótermékek valós tényként kezelték és közölték olvasóikkal az alperesek valótlán állításait. Ezen közlemények olvasása az olvasókban a színházra nézve negatív megítélést váltott ki, negatív kommentek jelentek meg vele szemben.

Megítélése szerint köztudomású tényként értékelhető az, hogy ha egy színház művészetet, kultúrát közvetítő tevékenységét vonják kétségbe, állítva, hogy bebizonyosodott az, hogy veszélyes politikai ideológiák hirdetője, az az intézmény hátrányos megítélésével jár. Nem a működésére vonatkozóan történtek a társadalmi megnyilvánulások, hanem a vezető változás miatt. Ezen megnyilvánulásoknak a színház társadalmi megítélését negatívan befolyásoló hatásai és az alperesek közleménye között nagy különbség van. Az alperesek a közleményükben nem találgattak, nem a jövőt kutatták, hanem azt állították valótlán

tényekkel alátámasztva, hogy bebizonyosodott a félelem: valóban kirekesztő, veszélyes ideológiák hirdetője a színház olyannyira, hogy konkrétan diszkriminatív intézkedéseket tesz. Az alperesi közleményt olvasva nem maradt kétely az olvasókban, akik bebizonyított tényeket látnak, nem merül fel bennük az, hogy ezek a tények esetleg valótlanok, mivel azokat az államot szolgáló közéleti személyiségek állították. A becsatolt nyilatkozatok nem zárják ki azt, hogy az alperesi közlemény miatt ne lenne köztudomású tény, hogy nem vagyoni kára keletkezett, nem következethető belőlük az, hogy az alperesi közlemény hátrányosan nem befolyásolja a róla kialakított értékítéletet.

Sérelmezte, hogy ... tanú meghallgatását mellőzte az elsőfokú bíróság, aki nem csak a hivatkozott ... művel kapcsolatosan tudott volna nyilatkozni, hanem a színház társadalmi és szakmai megítélésének hátrányos változásáról is.

Vitatta az elsőfokú bíróság ítéletének a 12,88 %-os pernyertesség arány megállapítására vonatkozó részét is és ebből eredően az illeték és perköltségviselés arányát is, tekintettel arra, hogy a jogsértés megállapításra került és az alperesek a perre okot adtak.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság határozatának helybenhagyására irányult. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatokat teljes körűen mérlegelte a jogvitában.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság határozatát a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján csak a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálhatta felül.

A felperes fellebbezése részben alapos.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemi döntésének a jogsértést megállapító, valamint az elégtételadást elrendelő rendelkezésével egyetértett.

A rendelkezésre álló adatok alapján - különös tekintettel a peranyagnál elfekvő, a 2012. november 22. napján Pf.21.841/2012/3. szám alatt, sajtó-helyreigazítási perben meghozott ítéletben foglalt megállapításokra - arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát az alperesek azon állításukkal is megsértették, miszerint bebizonyosodott, hogy az ... kirekesztő ideológiák hirdetője és gyakorlója. A jogvitában az alperesek ezen állításukat semmilyen módon nem támasztották alá az őket terhelő bizonyítási kötelezettség ellenére. Az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy valótlanul került sor annak híresztelésére, hogy ... színművészt politikai diszkrimináció miatt bocsátották volna el, valamint, hogy ... igazgató szerint csak az dolgozhat a társulatban, aki hisz Istenben. Éppen ezen állítások valóságtartalmának bizonyításával lett volna igazolható az a közlés is, hogy a felperes kirekesztő ideológiák hirdetője és gyakorlója, mindez azonban nem nyert alátámasztást.

Erre figyelemmel a Ptk. 84. § (1) bekezdés a) pontja alapján a másodfokú bíróság a további sérelmezett közlés vonatkozásában is megállapította a jóhírnév megsértését. A jogsértés abbahagyásra irányuló, a Ptk. 84. § (1) bekezdés b)

pontján alapuló objektív jogkövetkezmény alkalmazása iránti kérelmet nem találta alaposnak, tekintettel arra, hogy az alperesek által elkövetett jogsértő magatartás nem volt folyamatos. Az ugyancsak a Ptk. 84. § (1) bekezdés b) pontján alapuló, eltiltásra irányuló igénynek azonban a másodfokú bíróság helyt adott, tekintettel arra, hogy az adott nyilatkozathoz kapcsolódóan a jogsértés ismétlésének a reális veszélye fennáll.

A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, miszerint becsületsértés megállapításának nem lehet helye, tekintettel arra, hogy a becsület csak természetes személyhez köthető személyiségi jog, a becsület fogalma csak természetes személyhez kapcsolódóan értelmezhető.

Az elsőfokú bíróság helytállóan mutatott rá arra is, hogy ... tanúvallomása, valamint az interneten vezetett naplójába tett bejegyzésének tartalma önmagában nem elegendő bizonyíték annak igazolására, hogy a felperesi vezetés részéről elhangzott egy olyan határozott tartalmú nyilatkozat, miszerint a színészt a továbbiakban nem kívánják foglalkoztatni. Miután a színművész elbocsátására ténylegesen nem került sor, nem lehet alapos azon alperesi következtetés sem, amely szerint politikai diszkrimináció, kirekesztő ideológia lenne az alapja annak, hogy ki dolgozhat a színházban, a kiinduló tény aaptalansága miatt nem lehet okszerű következtetés az a közlés sem, hogy a felperes kirekesztő ideológiák hirdetője és gyakorlója.

A nem vagyoni kártérítés megfizetésére irányuló kereseti kérelem vonatkozásában azt volt szükséges mérlegelni, hogy a perbeli nyilatkozat már akkor hangzott el, amikor összتامadás zúdult a felperesi színházra, ekként nem állapítható meg az, hogy kifejezetten az I-II. rendű alperes által megtett jogsértő nyilatkozatokhoz köthető a felperest ért további hátrányos megítélés. Az ok-okozati összefüggés, kárfelelősségi elem bizonyítottságának hiányában a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontján alapuló kártérítési igény, figyelemmel a Ptk. 339. §-ának szabályaira is, nem volt alapos.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemi döntésének túlnyomó részével egyetértve a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta.

Az elsőfokú bíróság határozatának megváltoztatására figyelemmel módosult a pernyertesség-pervesztesség aránya, ekként a másodfokú bíróság nem látott lehetőséget arra, hogy a mérlegeléssel meghatározott perköltségviselésre vonatkozó elsőfokú bírósági döntést megváltoztassa. A jogsértések részben megállapításra kerültek, részben sor került az objektív jogkövetkezmények alkalmazására is, az 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítés iránti igény azonban teljes egészében aaptalan volt. Ekként a felperes köteles az I-II. rendű alperes javára az együttes kereseti és fellebbezési költség megfizetésére, melynek mértékét a másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés, (5) bekezdés, 4/A. §-a alapján, mérlegeléssel határozta meg.

A per tárgyi illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetékből a

jogsértés megállapítására és az egyéb objektív jogkövetkezmények alkalmazására tekintettel az I. rendű alperes marasztalásának volt helye 48.000 forint összegben, míg a II. rendű alperes társadalmi szervezet az Itv. 5. § (1) bekezdés d) pontja értelmében az illeték viselésére nem kötelezhető. A fennmaradó 112.000 forint előlegezett illetéket a felperes köteles megfizetni, melyről a másodfokú bíróság a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

Budapest, 2014. április 1.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s.k.
a tanács elnöke

Dr. Hercsik Zita s.k.
előadó bíró

Dr. Kisbán Tamás s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő